

Εισαγωγή

Τα προϊόντα της κυψέλης, το μέλι, το κερί, η γύρη, ο βασιλικός πολτός, η πρόπολη, είναι περιζήτητα από τον άνθρωπο. Ιδιαίτερα το μέλι, από την προϊστορική εποχή, αποτέλεσε μια από τις πρώτες γλυκαντικές ουσίες στη διατροφή του. Όλα τα προϊόντα της κυψέλης είναι μοναδικά και αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης από τον άνθρωπο της πανάρχαιας σχέσης φυτών και μελισσών. Τα φυτά προσφέρουν στα έντομα και στις μέλισσες νέκταρ και γύρη, την πρώτη ύλη για την παραγωγή των προϊόντων της κυψέλης και δέχονται τις επισκέψεις των εντόμων, ιδιαιτέρως της μέλισσας της μελιτοφόρου (*Apis mellifera*). Με τις επισκέψεις αυτές πραγματοποιείται η επικονίαση και τα φυτά επιτυγχάνουν την καρπόδεση. Η παραγωγή σπόρων και καρπών, εξασφαλίζει τη διαίωνιση τους αλλά και τη διατροφή ανθρώπου και ζώων. Η θαυμάσια αυτή σχέση διαρκεί εκατομμύρια χρόνια.

Παλαιοντολογικά ευρήματα πιστοποιούν την ύπαρξη μέλισσας πάνω στη Γη, πριν από 80 εκατομμύρια χρόνια. Σε απολιθωμένη μέλισσα διακρίνονται κόκκοι γύρης στο σώμα της από ένα μόνο είδος φυτού, ιδιότητα που ονομάζουμε «ανθική σταθερότητα». Η μέλισσα επισκέπτεται ένα μόνο είδος φυτού, συντελώντας έτσι στη γονιμοποίηση των ανθέων του και στον πολλαπλασιασμό του. Ο άνθρωπος για πολλά χρόνια περιορίστηκε στο ρόλο του θηρευτή μελιού.

Η οργάνωση του ανθρώπου σε κοινωνίες, πριν μερικές χιλιάδες χρόνια, επέβαλε τη διατήρηση σε μόνιμες κατασκευές των μελισσοσμηνών και από αυτό το σημείο ο άνθρωπος μεταπηδά στο στάδιο του μελισσοκόμου. Από το στάδιο του εκτροφέα μελισσών ο άνθρωπος δύναται να εξασφαλίζει το μέλι, απαραίτητο στοιχείο της διατροφής του και σταδιακά κερί και γύρη. Πρόσφατα ο άνθρωπος αξιοποιεί και άλλα προϊόντα της κυψέλης, όπως πρόπολη, βασιλικό πολτό, δηλητήριο μελιού. Η αποκλειστική απασχόληση με τη μελισσοκομία, τα σύγχρονα εποπτικά μέσα, η έρευνα κ.λ.π., αναδεικνύουν την μελισσοκομία σε επιστήμη. Ο άνθρωπος μπορεί πλέον να επεμβαίνει στη μέλισσα με την επιλογή, τη γενετική βελτίωση, τη διατήρηση και τη διάδοση φυλών μελισσών με τα επιθυμητά χαρακτηριστικά.

Η μελισσοκομία στην Ελλάδα

Η Ελλάδα κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις σε μέλισσα και σε παραγωγή μελιού, ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και παγκόσμια. Η χώρα μας σε απόλυτους αριθμούς βρίσκεται στη δεύτερη θέση στην Ε.Ε., μετά την Ισπανία σε αριθμό μελισσιών με περίπου 1,5 εκατομμύρια μελισσοσμήνη (11% περίπου επί του συνόλου των 13,5 εκατομμυρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Σε απόλυτους αριθμούς, αναλογικά με την έκτασή της κάθε χώρας, η Ελλάδα είναι στην πρώτη θέση με 11 μέλισσα/ Km² από όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες. Στη χώρα μας σήμερα υπάρχουν 15.000 περίπου μελισσοκόμοι, οι οποίοι διαχειρίζονται περίπου τις 1.500.000 κυψέλες, που είναι κατανεμημένες σε όλο τον ελλαδικό χώρο.

Οι μελισσοκόμοι στην Ελλάδα, με εξαίρεση κάποια μικρά νησιά του Αιγαίου, εξασκούν κυρίως τη νομαδική μελισσοκομία, εκμεταλλευόμενοι

τη μοναδική, πλούσια χλωρίδα της χώρας μας, με την κλιμάκωση της ανθοφορίας της στις διάφορες εποχές του χρόνου, σε συνδυασμό με τη βιολογία και την ανάπτυξη του μελισσιού. Η άσκηση της μελισσοκομίας βασίζεται στην αλληλεπίδραση μέλισσας, φυτών και ανθρώπου-μελισσοκόμου.

